

Vastine valitusasiassa koskien maa-aines- ja ympäristölupaa kiinteistöllä Suviellan metsä (531-417-1-173), Maanrakennus Jouko Kärkkänen Oy. Vaasan hallinto-oikeuden diaarinumero 366/03.04.04.04.23/2025.

TekVal 25.09.2025 § 85
79/11.01.00.05/2023

Valmistelija

Vs. ympäristötarkastaja Nora Albrecht, p. 044 701 3336

Vaasan hallinto-oikeudelle saapuneessa valituksessa vaaditaan ensisijaisesti Maanrakennus Jouko Kärkkänen Oy:lle myönnetyn maa-aines- ja ympäristöluvan (TekVal 16.01.2025 § 3, 79/11.01.00.05/2023) kumoamista tai vaihtoehtoisesti luvan ehtojen tiukentamista. Valitus on kokonaisuudessaan nähtävillä Nakkilan teknisen valiokunnan kokouksessa.

Valituksessa esille tuodut suurimmat puutteet koskevat hankkeen mahdollisia vaikutuksia pohjaveteen. Yhteislupa on myönnetty poikkeuksellisen pitkäksi ajaksi ilman perusteluja. Lisäksi huomio kiinnittyy vesiluvan tarpeeseen, vesien ohjaukseen sekä melun ja tärinän arvioinnin puutteisiin.

Valituksen mukaan toiminnan vaikutuksia alueen kalliopohjaveteen, sen laatuun ja antoisuuteen ei ole lupapäätöksessä arvioitu lainkaan, vaan tarkastelu on rajoittunut maaperäkerroksen pohjaveteen (Pässin pohjavesialue). Lähialueen kiinteistöillä on käytössä 12 kallioporakaivoa ja kaksi kallioon louhittua kaivoa, mutta louhintatoiminnan vaikutuksia niihin ei ole tutkittu. Geologian tutkimuskeskuksen lausunnossa (21.12.2023) todetaan, että haittaa voi syntyä myös luokittelemattomilla pohjavesialueilla. Väitteelle, ettei suunnitelman mukaisella toiminnalla ole haitallisia vaikutuksia pinta- tai pohjavesiin, ei ole esitetty perusteluja. Päätöksessä ei myöskään mainita toimenpiteitä kalliopohjaveden suojelemiseksi, ja vaarana on pohjaveden pysyvä pilaantuminen. Riskiarviota ei ole tehty. Lisäksi toiminnanharjoittajan tekemä kaivokysely on todettu virheelliseksi, sillä kaikki porakaivot eivät ole olleet mukana kartoituksessa ja yhden kiinteistön kaivon syvyys on arvioitu väärin. Varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu.

Myös vesilain (587/2011) mukaisen luvan tarve nostetaan valituksessa esille. Maa-ainesten otto voi aiheuttaa vesilain 3 luvun 2 §:n 2. ja 5. kohdan mu-kaista haittaa. Luvan ehdoissa tulisi ottaa huomioon mahdolliset edunmenetykset kiinteistöjen omistajille, mikäli pohjaveden laatu tai määrä muuttuu. Vesilain soveltamisen nähdään koskevan myös kalliopohjavesiä, vaikka nykyinen määritelmä ei luokittele niitä pohjavesialueiksi.

Huolta aiheuttaa lisäksi louhokselta pumpattavien vesien ohjaus ja määrä. Päätöksessä ei ole arvioitu vesimääriä, eikä pumppausvesien johtamista varten ole vaadittu tarkempaa suunnitelmaa. Toiminnanharjoittajan toimittama täydennys ei sisällä arviota suunnitellun selkeytysaltaan tilavuudesta. Arvio vesien

muodostumisesta rankkasateella on puutteellinen, sillä vettä kertyy myös kallioista. Riittämätön vedenjohtaminen voi johtaa maaston vettymiseen etenkin peltoalueilla, haitata muuta maankäyttöä ja heikentää pohjaveden laatua. Päätöksessä ei ole velvoitettu toiminnanharjoittajaa suorittamaan ojituksia ennakoon, vaikka peltojen vettymisen riski on olemassa.

Kritiikkiä kohdistuu myös 20 vuoden lupa-aikaan, jota pidetään poikkeuksellisen pitkänä. Maakuntakaavaan merkitty varaus maa-ainesten ottoalueeksi ei ole riittävä peruste luvan myöntämiselle. Pitkä lupa-aika lisää riskiä pitkäaikaisista vaikutuksista pohjavesiin.

Valituksessa mainitaan, että räjäytysten suorittamisesta ei ole ottosuunnitelmassa mitään mainintaa. Lähialueen kiinteistöt on rakennettu samalle diabaasikalliolle, jota tullaan louhimaan, ja rakennukset ovat alttiita tärinälle ja vaurioille. Päätöksessä ei velvoiteta selvittämään kiinteistöjen lähtötilannetta siltä varalta, että louhinta aiheuttaa rakenteellisia vaurioita.

Työaikojen laajuutta pidetään kohtuuttomana Louhintaa, porausta ja räjäytyksiä ei tulisi sallia iltaisin eikä viikonloppuisin, vaan ainoastaan arkipäivisin virka-aikaan. Melun seuranta edellytetään myös virkistyskäytössä olevilla naapurikiinteistöillä. Muutokset maankäytössä pahentavat meluhaittoja, mutta melumittauksia ei päätöksessä edellytetä.

Esittelijä

Vs. ympäristötarkastaja Nora Albrecht

Päätösehdotus

Nakkilan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen päättää antaa asiassa seuraavan vastineen.

Valituksessa esitetyt väitteet eivät anna aiheutta luvan kumoamiseen tai lisämääräysten asettamiseen. Myönnetty lupa sisältää yksityiskohtaiset ja sitovat lupamääräykset, joilla varmistetaan, ettei toiminnasta aiheudu maa-ainelain tai ympäristönsuojelulain vastaista haittaa. Valvonnan edellyttämät seurantavelvoitteet on niin ikään sisällytetty päätökseen.

Luvan kesto ja ottamisalue

Valittajat pitävät lupakautta poikkeuksellisen pitkänä. Lupamääräyksessä 1 rajataan ottamisalueen pinta-ala (16,4 ha), suurimmat kokonaisottomäärät (600 000 k-m³ kalliota ja 50 000 k-m³ moreenia) sekä alin kaivutaso (+38). Näiden perusteella toiminta on tarkasti mitoitettua eikä lupakauden pituus mahdollista rajoittamatonta toimintaa.

Maa-ainelain mukaan maa-ainelupa voidaan erityisestä syystä myöntää enintään 15 vuodeksi ja kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi, jos se katsotaan sopivaksi hankkeen laajuuteen, suunnitelman laatuun ja muihin huomioon otettaviin asioihin nähden. Lain mukaan erityisenä syynä voidaan pitää sitä, että ottaminen kohdistuu maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottoon varatulle

alueelle.

Hankealue on osoitettu maakuntakaavassa maa-ainesten ottoalueeksi. Tämä kaavamerkintä tukee luvan myöntämistä ja osoittaa, että alueen käyttö maa-ainesten ottoon on alueellisessa suunnittelussa nimenomaisesti huomioitu ja se on keskitetty takoin harkitusti vain tietylle alueelle.

Toiminta-ajat

Valituksessa arvostellaan työaikojen laajuutta. Lupamääräys 2 rajoittaa melua tuottavat poraus- ja louhintatyöt arkipäiviin klo 7–18 sekä murskauksen ja räjäytystyöt arkipäiviin klo 7–22. Melua tuottava toiminta ei ole sallittua lauantaisin, sunnuntaisin eikä arkipyhinä. Toiminta-aika kuormauksen ja kuljetuksen osalta rajoittuu arkipäivin ja lauantaihin klo 6–22 välille. Näin ollen lupamääräykset turvaavat lähialueen asukkaille ilta-, -pyhä- ja viikonloppurauhan.

Tiedottaminen

Valittajien esiin nostama huoli tiedonkulusta on huomioitu lupamääräyksessä 3. Toiminnanharjoittajan tulee vuosittain tiedottaa toiminnan aloittamisesta sekä valvontaviranomaiselle että lähimmille häiriintyville kohteille.

Melu ja tärinä

Melu- ja tärinävaikutukset on kattavasti säädelty lupamääräyksissä 8–11. Melutaso ei saa ylittää valtioneuvoston ohjearvoja. Räjäytysten aiheuttamaa melua ja tärinää on rajoitettava teknisin keinoin. Ennen toiminnan aloittamista on tehtävä tärinäkartoitus noin 1 km säteellä sijaitsevilla kiinteistöillä ja mittauksia jatkettava vuosittain. Tulokset toimitetaan viranomaiselle, mikä mahdollistaa valvonnan ja puuttumisen tarvittaessa.

Vesilain mukainen lupa

Valittajat katsovat, että toiminnalle tulee hakea vesilain (587/2011) mukainen lupa. Vesilain 3 luvun 2 §:n 2 ja 5 kohdan soveltaminen edellyttää kuitenkin, että toiminnasta aiheutuu vaikutuksia vesistöön tai vedenhankintakäyttöön soveltuvaan pohjavesiesiintymään: Vesilain 3 luvun 2 §:n 2 kohta: aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista; Vesilain 3 luvun 2 §:n 5 kohta olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä.

Nyt kyseessä oleva ottamisalue ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai vesistön läheisyyteen, vaan toiminta-alue on maakuntakaavassa osoitettu maa-ainesten ottoalueeksi.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on valvova viranomainen vesilupa-asiassa. ELY-keskus on antanut Maanrakennus Jouko Kärkkänen Oy:n yhteislupahakemuksesta lausunnot 8.3.2023 ja 19.2.2024. Lausunnoissaan ELY-keskus on ottanut kantaa muun muassa hankkeen vesiensuojeluun ja vesien johtamiseen, mutta ei vesiluvan tarpeeseen. ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon lupavalmistelussa.

Lupamääräykset 12–16 turvaavat sen, ettei toiminnasta aiheudu pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa. Ennen toiminnan aloittamista ja sen aikana suoritetaan lähimpien talousvesikaivojen laadun ja pinnankorkeuden seuranta, minkä perusteella mahdolliset vaikutukset voidaan havaita ja niihin puuttua.

Pohjavesi ja kaivot

Valituksessa esitetty riski pohjaveden pilaantumisesta on huomioitu useassa määräyksessä. Lupamääräys 12 edellyttää, että toiminta on toteutettava siten, ettei pohjaveden tai maaperän pilaantumista tapahdu. Määräys 16 velvoittaa tutkimaan vähintään kahden lähimmän talousvesikaivon veden pinnankorkeuden ja laadun ennen toiminnan aloittamista sekä vuosittain toiminnan aikana. Tulokset toimitetaan viranomaiselle.

ELY-keskus on yhteislupahakemusta koskevassa lausunnossaan (19.2.2024) todennut pitävänsä epätodennäköisenä, että suunnitellusta ottamistoiminnasta aiheutuisi haittaa lähimmälle pohjavesialueelle (Pässin pohjavesialue), kallioporakaivolle tai muille kartoituksen kohteena olleille kaivoille, kun louhoksen vedet johdetaan pois päin pohjavesialueesta.

Vesien johtaminen ja selkeytysallas

Valittajien huoli vesien ohjauksesta on otettu huomioon lupamääräyksissä 14 ja 15. Kaikki kuivatusvedet on johdettava pois päin pohjavesialueesta selkeytysaltaan kautta myös poikkeustilanteissa. Altaan mitoitus on varmistettava ja siitä on toimitettava tarkempi selvitys ympäristönsuojeluviranomaiselle ennen veden pumppaamista. Lisäksi poistuvien vesien laatua on seurattava vuosittain. Näillä määräyksillä estetään sekä vettymisriskit että pohjaveden laadun heikkeneminen.

Rakennusten suojaaminen

Valituksessa mainitut mahdolliset kiinteistövauriot on otettu huomioon määräyksessä 11, joka velvoittaa suorittamaan tärinäkartoituksen ja jatkamaan vuosittaista mittausta. Näin mahdolliset vaikutukset rakennuksiin tulevat dokumentoiduiksi ja viranomainen voi velvoittaa toiminnanharjoittajaa ryhtymään toimenpiteisiin, jos haittaa havaitaan.

Maisemointi ja jälkihoito

Valittajien esittämä huoli pitkäaikaisvaikutuksista on ratkaistu

lupamääräyksissä 18–20. Toiminnanharjoittajan on laadittava viranomaisen hyväksymä jälkihoito- ja maisemointisuunnitelma, huomioitava pohjaveden suojelu sekä toteutettava maisemointitoimenpiteet jo toiminnan aikana.

Poikkeustilanteet ja raportointi

Lupamääräykset 21–23 edellyttävät välittömiä torjuntatoimia onnettomuus- ja vahinkotilanteissa sekä vuosittaisen raportin toiminnasta, jätteistä, vesinäytteistä, kaivojen vedenlaadusta sekä melu- ja tärinämittauksista. Viranomaisilla on siten riittävät edellytykset valvoa toiminnan asianmukaisuutta.

Kaikki valituksessa esiin tuodut seikat on huomioitu lupapäätöksen ehdoissa. Lupamääräykset sisältävät yksityiskohtaiset, valvottavat ja velvoittavat säännökset, jotka turvaavat ympäristön, pohjavedet sekä lähialueen asukkaiden olosuhteet. Näin ollen valituksen esittämät perusteet eivät anna aihetta luvan kumoamiseen tai lisämääräysten asettamiseen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Vs. ympäristötarkastaja Nora Albrecht poistui kokouksesta klo 17.16 päätöksenteon jälkeen.

Täytäntöönpano

Vaasan hallinto-oikeus, Maanrakennus Jouko Kärkkänen Oy